

Fingrid Oyj

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Olkiluoto 4 (OL4) –ydinvoimalaitosyksikköhankkeen edellyttämien verkkovahvistusten voimajohtot
-hanke

Fingrid Oyj on 18.11.2011 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman, joka koskee Olkiluoto 4 (OL4) –ydinvoimalaitosyksikköhankkeen edellyttämien verkkovahvistusten voimajohtoja.

ARVIONTIOHJELMASSA KUVATUT HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIONTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Olkiluoto 4 (OL4) –ydinvoimalaitosyksikköhankkeen edellyttämien verkkovahvistusten voimajohtot

Hankkeesta vastaava

Fingrid Oyj
PL 530, Arkadiankatu 23 B
00101 HELSINKI

YVA-Konsultti

FCG Finnish Consulting Group Oy
Pyhäjärvenkatu 1
33299 TAMPERE

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n hankeluettelon 8c) kohdan perusteella hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ovat sopineet yhteysviranomaistehtävien hoitamisesta hankkeessa ja 23.3.2011 hankkeesta vastaavalle on ilmoitettu, että yhteysviranomaisena toimii Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä tarkoitus on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitte-

na on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenetystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Arviointiohjelman mukaan hanke edellyttää sähkömarkkinalain mukaista rakentamislupaa Energiamarkkinavirastolta. Voimajohdon johtoalueen rakentaminen, käyttö ja kunnossapito edellyttävät käyttöoikeuden saamiseksi lunastustoimitusta ja lunastuslupaa valtioneuvostolta.

Hanke saattaa edellyttää lupaa poiketa luonnonsuojelulain säännöksistä voimajohdon sijoituessa luonnonsuojelualueelle tai vaikuttaessa luonnonsuojelulla suojeltuihin elinympäristöihin tai lajeihin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Voimajohtopylvään sijoittaminen vesialueelle edellyttää vesilain mukaista lupaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta.

Voimajohdon tarkempaan yleissuunnitteluun liittyviä maastotutkimuksia varten haetaan tarvittaessa tutkimuslupaa maanmittaustoimistolta.

Voimajohdon sijoituessa tieympäristöön on tarvittaessa haettava maantielain mukainen poikkeamislupa maantien suoja- tai näkemäalueelle rakentamisesta ja lupa maantien ylitykselle tai alitukselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Liikennevirastolta haetaan risteämälupa, mikäli voimajohto sijoittuu rautatiealueelle.

Hankkeessa on otettava huomioon ilmailulain mukainen lentoesteluvan hakeminen Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta. Lupahakemukseen on liitettävä ilmailiikennepalveluja tarjoavan Finavian lausunto esteestä.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Eduskunta jätti voimaan 1.7.2010 valtioneuvoston 6.5.2010 tekemän periaatepäätöksen siitä, että uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentaminen Teollisuuden Voima Oyj:n hankemuksen mukaisesti on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Fingrid Oyj on tarkastellut uuden ydinvoimalaitosyksikön kantaverkkoon liittämisen vaihtoehtoja ja kantaverkon vahvistamistarpeita kokonaisuutena ottaen huomioon myös tulevaisuuden sähkönsiirron kehitystarpeet. Vahvistamistarvetarkastelun keskeisenä lähtökohtana on Energiamarkkinaviraston sähkömarkkinalain mukaan yhtiölle asettamat Suomen sähköverkon järjestelmävastuu, kehittämis- ja liittämisvelvoitteet, samoin kuin sähkön laadun ylläpitäminen riittävän korkeana. Uusi ydinvoimalaitosyksikkö Olkiluoto 4 tulee liittää muuhun voimajärjestelmään siten, että verkkoliityntä mahdollistaa omalta osaltaan ydinvoimalaitosyksikön turvallisen ja suunnitellun toiminnan ja että laitosyksikkö pystyy syöttämään tuottamansa sähköenergian suunnitellulla tavalla kaikissa verkkotilanteissa. Uuden laitoksen verkkoon liittämiseksi tarvitaan Olkiluodosta Raumalle uusi 400 kV jännitteinen, kahdella virtapiirillä toteutettu voimajohto. Olkiluodosta varaudutaan rakentamaan

myös uusi 110 kV voimajohtoyhteys Raumalle edellä mainitun 400 kV voimajohdon rinnalla. 110 kV voimajohto liittyy osana Olkiluodon voimalaitosyksiköiden varasähkön-syötön luotettavuuden parantamiseen. Kantaverkkoa on vahvistettava uuden laitosityksikön liittämiseksi ja laitoksen tuottaman sähkön siirtämiseksi uusilla 400 kV voimajohtoyhteyksillä Raumalta Ulvilaan, Forssaan ja Lietoon. Kantaverkon uudet voimajohdot rakennetaan suurelta osin nykyisten voimajohtojen rinnalla tai paikalle käyttäen hyväksi mahdollisimman paljon nykyisiä johtoalueita ottaen huomioon verkon käyttövarmuus.

Johtoreittien yhteispituus on noin 280 km ja ne sijoittuvat 19 kunnan; Euran, Eurajoen, Forssan, Harjavallan, Huittisten, Humppilan, Jokioisten, Kokemäen, Köyliön, Laitilan, Liedon, Loimaan, Mynämäen, Nakkilan, Nousiaisten, Rauman, Ruskon, Turun ja Ulvilan alueille. Voimajohdon tekninen käyttöikä on noin 60-80 vuotta.

Fingrid tekee päätökset voimajohtojen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta myöhemmin TVO:n OL4-ydinvoimalaitoshankkeen etenemisen mukaisesti. Voimajohtojen rakentamisen arvioidaan kestävän noin kolme vuotta.

Vaihtoehdot

Vaihtoehtojen muodostamisessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttöta-voitteet (VAT) ja sähköjärjestelmän kokonaisturvallisuus. Voimajohtoreittien alustavan selvityksen perusteella reittivaihtoehtoja on karsittu mm. asutuksen läheisyyden, luon-toarojen ja sähköturvallisuuden perusteella.

Hankkeen nollavaihtoehtoa eli 400 kV voimajohtohankkeiden toteuttamatta jättämistä ei tarkastella tässä YVA-menettelyssä, koska ratkaisu ei ole mahdollinen kantaverkon toiminnan ja OL4-ydinvoimalaitosyksikön kantaverkkoon liittämisen kannalta. Tarkastelussa ovat seuraavat voimajohtoreitit:

Pääjohtoreitti Olkiluoto-Rauma (reitän pituus 15 km)

OL4-ydinvoimalaitosyksikön verkkoliittymän reittinä tarkastellaan Olkiluodosta Raumal-le nykyiselle sähköasemalle rakennettavaan uuteen kytkinlaitokseen suuntautuva voimajohtoa, joka sijoittuu pääosin uuteen johtokäytävään.

Pääjohtoreitti Rauma-Ulvila (reitän pituus 44–55 km)

Raumalta Ulvilaan suuntautuvalla reitillä on kaksi pääjohtoreittivaihtoehtoa (A ja B) ja yksi alavaihtoehto (A1) Ulvilan Kaasmarkussa. Vaihtoehtoreitit sijoittuvat kokonaisuudessaan joko nykyisten voimajohtojen paikalle tai rinnalle.

Pääjohtoreittivaihtoehto Rauma-Forssa (reitän pituus 121 km)

Raumalta Forssaan suuntautuu pääjohtoreittivaihtoehto A, jossa on yksi alavaihtoehto A1 välillä Rauma-Huittinen. Johtoreitti sijoittuu pääosin nykyisten voimajohtojen yhtey-teen joko nykyisen paikalle tai sen rinnalle. Pääjohtoreitillä ja alavaihtoehtossa on mo-lemmissa uuteen johtokäytävään sijoituvia osuuksia.

Pääjohtoreittivaihtoehto Rauma-Lieto (reitän pituus 90 km) Raumalta Lietoon suuntautuva johtoreitti sijoittuu kokonaisuudessaan nykyisten voimajohtojen paikalle tai rinnalle.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Eurajoen Olkiluotoon on suunnitteilla TVO:n OL4 -ydinvoimalaitosyksikkö, jonka

edellyttämiä verkkovahvistusten voimajohtoja tämä ympäristövaikutusten arviointimenettely koskee. OL4-ydinvoimalaitosyksikön toteutuksesta on laadittu oma ympäristövaikutusten arviointimenettelynsä, joka päättyi syksyllä 2008. Edellä mainitussa arviointimenettelyssä on arvioitu tarvittavan voimajohdon vaikutukset Olkiluodon saarella.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan YVA-lain 2 §:n edellyttämiä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Vaikutusten arviointi käsittää sekä voimajohdon rakentamisen että käytön aikaiset vaikutukset.

Arviointiselostuksessa käsitellään myös valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joilla voi katsoa olevan merkitystä tämän voimajohtohankkeen kannalta. Näitä ovat ainakin elinympäristön laatu (sähkö- ja magneettikentät), kulttuuri- ja luonnonperintö (luonnonsuojelulain mukaiset kohteet) sekä toimivat yhteysverkot (sähkön siirto).

Johtoreitin ympäristövaikutusten tarkastelualueeseen kuuluvat johtoalueen lisäksi alueet, joiden luonnonoloja mahdollisesti rakennettavat voimajohdot ja/tai niiden rakenteet voivat muuttaa sekä alueet, joille esimerkiksi maisemaan, ihmisiin ja elinkeinoihin kohdentuvat vaikutukset voivat ulottua. Arviointityön perusteella varsinainen vaikutusalue voi rajautua tarkastelualueesta suppeammaksi alueeksi. Tarkastelualueen leveys vaihtelee tässä arviointityössä noin 100 metristä (metsäalueet) jopa neljään kilometriin (avoimet peltoaukeat ja vesistöjen ylitykset) voimajohtojen molemmin puolin. Useimmat vaikutukset ovat suoraa, jolloin tarkastelualue ulotetaan noin 100 metrin etäisyydelle uudesta voimajohdosta. Tällaisia osa-alueita ovat mm. luontovaikutukset pois lukien linnusto, jota tarkastellaan tarvittaessa laajemmalla alueella keskittyen merkittäviin linnuston levähdys- ja pesimäalueisiin. Maankäyttöä tarkastellaan noin 300 metrin etäisyydellä voimajohdosta. Maisema- ja kulttuurivaikutuksia arvioidaan maisema- ja kulttuurialueiden muodostamina kokonaisuuksina sekä lähi- että kaukomaisemassa laajimmillaan viiden kilometrin etäisyydellä voimajohdosta.

Vaikutusten arviointi perustuu mm. ympäristön nykytilan selvityksiin, maastokäynteihin, karttoihin ja ilmakuviin, sekä arviointimenettelyyn sisältyvään vuorovaikutukseen ja muuhun tausta-aineistoon. Johtoreitin alueella tehdään muinaisjäännösinventointi. Maisema-arvioinnin tueksi tehdään maisema-analyysi sekä muutamista kohteista maisema-analyysikartta. Johtoreitillä tehdään liito-orava- ja luontoselvitys linnusto ja lepakoiden potentiaaliset levähdyspaikat huomioon ottaen. Sähkö- ja magneettikentät kuvataan käyrädiagrammeilla. Arviointi toteutetaan asiantuntijatyönä.

ARVIINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti vaikutusalueen kuntien (Eura, Eurajoki, Forssa, Harjavalta, Huittinen, Humpilla, Jokioinen, Kokemäki, Köyliö, Laitila, Lieto, Loimaa, Mynämäki, Nakkila, Nousiainen, Rauma, Rusko, Turku ja Ulvila) ilmoitustauluilla. Arviointiohjelma on pidetty nähtävänä em. kuntien virastossa ja kirjastoissa 15.12.2011 – 3.2.2012 välisen ajan ja siitä on pyydetty em. kuntien sekä muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu lehdissä

Ala-Satakunta, Alueviesti, Forssan Lehti, Jokilaakso, Laitilan Sanomat, Loimaan Lehti, Länsi-Suomi, Maaseudun Tulevaisuus, Satakunnan Kansa, Sydän-Satakunta, Turun Sanomat ja Vakka-Suomen Sanomat.

Arviointiohjelmaa esittelevät yleisötilaisuudet on pidetty 11.1.2012 Mynämäessä, 12.1.2012 Harjavallassa ja 18.1.2012 Loimaalla.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 32 kpl. Mielipiteitä on esitetty 46 kpl. Lausunnot ja mielipiteet on lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön 12.3.2012. Yhteenvedossa tuodaan esille lausuntojen ja mielipiteiden keskeisin sisältö.

Lausunnot

Euran kunnanhallituksen mielestä arviointiohjelma on laadittu YVA -lain edellyttämällä tavalla. Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Rauma-Ulvila pääjohtoreittivaihtoehdon A osalta, joka kulkee Euran kunnan alueella. Rauma-Forssa pääjohtoreitin välin Rauma-Huittinen osalta kunnanhallitus edellyttää, että ennen kuin hanketta viedään eteenpäin, selvitetään perusteellisesti tekniset ratkaisut ja mahdollisuudet toteuttaa Rauma-Huittinen pääjohtoreitti yhdellä reitillä nykyistä johtokäytävää eli alavaihtoehdotte reittiä A 1 hyödyntäen joko kokonaan tai ainakin Euran kunnan alueella niin, ettei nykyistä johtokäytävää merkittävästi levennetä, esim. pylväsrakenteilla. Teknisen ratkaisun löytyessä ei ole perusteltua rakentaa kahta johtokäytävää A ja A 1 välille Rauma-Huittinen toistensa välittömään läheisyyteen valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaisesti.

Eurajoen kunnanhallituksen käsityksen mukaan arviointiohjelmassa on selvitetty Olkiluoto-Rauma pää johtoreitin Olkiluodon osayleiskaavan ja rantaosayleiskaavan sekä sen vireillä olevan muutoksen kaavanmukaisuus. Reitti kulkee vain lyhyen matkaa näiden kaavojen ulkopuolella. Jo arviointiohjelmasta on havaittavissa, että suunniteltavan voima johdon Rauma-Ulvila reittivaihtoehto A:n vaikutukset elin oloihin, viihtyvyyteen ja yhdyskuntarakenteeseen Eurajoella ovat vähäisemmät kuin reittivaihtoehdossa B. Kunnanhallitus pitää erityisen hyvänä, että reittivaihtoehto A voidaan toteuttaa yhteispylväs rakenteella, joka suorilla johto-osuuksilla on harustamaton.

Finavia Oy:llä ei ole huomautettavaa. Yhtiö kehottaa kuitenkin huomioimaan hankkeen mahdollisen lentoestelausunnon/-luvan tarpeen ilmailulain mukaisesti.

Forssan kaupunginhallitus esittää, että Uusioaines Oy:n teollisuusaluetta koskeva kohta Ä-Ä leikkauksineen tulee liittää ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan myös tämän kohdan ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon alueella nykyään olevat rakennukset ja selvítettävä, voitaisiinko uutta johtoaluetta ja rakennusrajoitusaluetta kaventaa erilaisin pylväsratkaisuin. Kaupungilla ei ole voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta muilta osin huomautettavaa. Samalla kaupunginhallitus ehdottaa Fingrid Oyj:n selvittävän mahdollisuuden sijoittaa voimajohto Uusioaines Oy:n teollisuusalueen kohdalla maan alle.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä toteaa, että Sosiaali- ja terveysministeriön oppaan mukaan johtoalueen ulkopuolella alimmatkaan suositusarvot eivät ylitä. Tämä koskee sekä 400 kV:n että 110 ja 20 kV:n voimajohtoja. Enimmäisarvot ja suositusarvot eivät takaa kehonsisäisesti asennetun herkän sähköisen laitteen, kuten sydämentahdistimen, häiriintymättömyyttä. Tällaisten laitteiden kohdalla on syytä tar-

koin noudattaa laitekohtaisten ohjeiden mukaista varovaisuutta. Melun osalta on, sen lisäksi mitä arviointiohjelmassa on esitetty, huomioitava sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysohjeen (2003:1) mukaiset melutasojen ohjeavot asunnoissa ja muissa oleskelutiloissa.

Harjavallan kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelma antaa riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista ja vaihtoehtoista. Arviointiohjelmasta ei ole muutoin huomautettavaa, mutta entisen seutukaavan mukaiset määräykset on korvattava Satakunnan maakuntakaavaan perustuvalla selostuksella.

Huittisten kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan mielestä Huittisten alueella hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaiset voimajohdon linjausvaihtoehdot, FA ja FA1, eivät ympäristövaikutuksiltaan suuresti poikkea toisistaan. Rinnakkaisten linjojen aiheuttama, yli 120 metrin levyinen johtoalue on kuitenkin metsäalueella merkittävästi maisemaan vaikuttava. Molemmissa vaihtoehtoissa jäisi Huittisissa noin 15 ha metsää pois normaalista metsätalouskäytöstä. Vaihtoehdossa FA tulee yhteispylväisiin siirtymistä tarkastella myös välillä F – G. Vaihtoehdossa FA1 kahden 400 kV linjan sijoittaminen samoihin pylväisiin säästäisi noin 10 ha metsää, joten vaihtoehto on lisättävä ohjelmaan. Muutoin ympäristö- ja rakennuslautakunta pitää ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa riittävänä.

Hämeen ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa eikä se anna erillistä lausuntoa ohjelmasta.

Hämeen liitolla ei ole erityistä lausuttavaa. Arvioinnin kohteena oleva johtoyhteys on 1. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa osoitettu merkittävästi parannettavana voimajohdolinjana.

Jokioisten kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Kokemäen kaupunginhallitus toteaa, että linjausvaihtoehto FA ylittää Kokemäen kaupungin kahdessa kohdassa. Ensin raviradan eteläpuolelta noin kolmen kilometrin matkalla ns. hiittisuoran eteläpään kohdalta, jonka jälkeen linjausvaraus ylittää Köyliöntien ja Ilmijärventien. Toisen kerran linjausvaraus tulee Köyliön puolelta viistäen Kokemäen eteläisintä nurkkausta noin kahden kilometrin matkalla ylittäen Halkivahan metsätien ja kadoten Huittisten puolelle. Ko. linjaus kulkee aivan Kokemäen päävedenottamon vierestä ja tämä pohjavesialue tulee ottaa huomioon. Suunnitelman mukainen linjausvaihtoehto FA kulkee Pitkäjärven osayleiskaavan kautta. Yleiskaavassa ei ole varattu merkintää johtoreitille. Suunnitelman mukaisessa johtoreitissä on otettu huomioon voimassa oleva kaava ja johtoreittiin kohdistuvat kaavamerkinnot sekä määräykset. Linjausvaihtoehto FA1 puolestaan ei kohdistu Kokemäen kaupunkiin. Maankäytön kannalta johtoreitti, vaihtoehto FA1, noudattaa parempaa linjausvaihtoehtoa. Suunnitelman mukaisilla linjausvaihtoehtoilla ei ole merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia. Linjausvaihtoehto FA:n osalta voi syntyä asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia mm. turvallisuuden tunteen heikentymisestä, terveysvaikutuksiin liittyvistä peloista tai maiseman muutoksen johdosta. Kokemäen kaupunki ilmoittaa kantanaan, että linjausvaihtoehto FA1 on kaupungin kokonaisedun kannalta paras vaihtoehto.

Köyliön kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa.

Laitilan kaupungilla ei ole huomautettavaa ohjelmaan. Kaupunki toivoo, että tiedotustilaisuuksia järjestettäisiin kaikissa niissä kunnissa, joihin verkkovahvistuksen rakentamiselle on vaikutuksia.

Liedon kunnanhallitus katsoo, että arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman sisältö valtioneuvoston asetuksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 9 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Liedon kunnan ympäristöterveydenhuollon mielestä selvitys on tehty riittävällä tarkkuudella ja terveydensuojelun kannalta ei ole lisättävää.

Loimaan kaupunginhallitus katsoo, että on tarpeen selvittää sähkölinjan toteuttaminen kapeamman johtokadun vaativan ratkaisun mukaisesti ohjelmassa esitettyä pidemmällä osuudella. Sähkölinja on suunniteltava ja toteutettava siten, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa asukkaille ja elinkeinoille. Maakaapelointi ja voimajohtojen sijoittaminen olemassa oleviin pylväisiin tulee olla selkeä tavoite, jotta olemassa olevia johtokatuja ei tarvitse laajentaa. Sähkölinjan vaikutusalueella olevien asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien esittämät näkökohdat pitää ottaa huomioon jatkovalmistelussa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto pitää ohjelmaa esitystavaltaan selkeänä eikä sillä ole huomautettavaa ohjelman sisältöön.

Museovirasto pitää ohjelmaa hyvin laadittuna, mutta kiinnittää huomiota siihen, että ohjelmassa mainittu inventointi ja lisäselvitykset, joissa arkeologinen kenttätyö tehdään loppuvuodesta, ei täytä kenttätöille asetettuja laatuvaatimuksia. Museovirastolta ei ole myöskään pyydetty tutkimuslupia. Museovirasto toteaa myös, että kulttuuriympäristöviranomaiset tulevat arvioimaan hankkeen vaikutuksia. Lähteiden osalta museovirasto muistuttaa Hämeen liiton tekemistä arkeologisista inventoinneista ja julkaisuista, joita tulee käyttää arviointityössä.

Mynämäen kunnanhallituksen mielestä arviointiohjelma on havainnollinen siinä käytettyjen valokuvien, karttojen ja leikkausten ansiosta ja sisällöltään kattava. Rauma-Lieto pääjohtoon osalla ei ole vaihtoehtoisia reittejä, koska uusi reitti sijoitetaan samaan johtoalueeseen missä nykyinenkin sijaitsee. 0-vaihtoehdon tarkastelun poisjättäminen on riittävästi perusteltu. Hankkeen vaikutukset luonnonympäristöön ja luontokohteisiin ovat vähäiset, koska johtoalue sijoittuu nykyiseen johtoalueeseen ja sen luonnonolosuhteet on pitkälti tiedossa. Sähkö- ja magneettikenttien voimakkuudet alle 150 m etäisyydellä olevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla olisi hyvä esittää taulukkona tai vastaavana yhteenvedona niin, että siitä voi saada selkeän tiedon uuden voimajohtoon aiheuttamien kenttien voimakkuuksista ja siitä kuinka paljon ne muuttuvat nykytilaan verrattuna. Voimajohtojen ensisijainen vaihtoehto tulisi olla voimajohtojen sijoittaminen yhtenäispylväisiin siten, että uusien johto-alueiden tarve tai niiden tarvitsemien alueiden laajentamistarve poistuu.

Nakkilan kunnanhallituksen mielestä YVA-ohjelmassa Nakkilan kunnan alueella selvitetäviksi esitetyt johtoreittivaihtoehdot ovat siltä osin hyviä, että ne sijoittuvat kokonaisuudessaan jo olemassa olevien voimajohtokäytävien yhteyteen. Ohjelmassa on myös esitetty kattava määrä taustaselvityksiä analysoitavaksi verkkovahvistushankkeen YVA-selostusta laadittaessa. Ohjelman perusteella voidaan laatia YVA-selostus, joka antaa riittävän selvyuden vertailtavien vaihtoehtojen välittömistä ja välillisistä vaikutuksista ihmiseen, maisemaan ja luontoon. YVA-selostuksen perusteella tulee aikanaan valita verkkovahvistushankkeelle sellainen toteutusvaihtoehto, jonka haitallinen ympäristövaikutus on mahdollisimman vähäinen. Lisäksi pyydetään ottamaan tutkittavaksi maakaapelointimahdollisuus.

Nousiaisten kunnanhallitus antaa ympäristönsuojelulautakunnan kannan mukaisen lausunnon. Arviointiohjelma on havainnollinen siinä käytettyjen valokuvien, karttojen ja leikkausten ansiosta. Ohjelma on kattava ja keskeiset ympäristötekijät on huomioitu. Muinaismuistojäännösten sijainnit johtoreitin varrella tulee selkeästi selvittää ja rajata.

Sähkö- ja magneettikenttien voimakkuudet alle 150 m etäisyydellä olevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla olisi hyvä esittää taulukkona tai vastaavana yhteenvedona niin, että siitä voi saada selkeän tiedon uuden voimajohtoon aiheuttamien kenttien voimakkuuksista ja siitä kuinka paljon ne muuttuvat nykytilaan verrattuna. Voimajohtojen ensisijainen vaihtoehto tulisi olla voimajohtojen sijoittaminen yhtenäispylväisiin siten, että uusien johtoalueiden tarve tai niiden tarvitsemien alueiden laajentamistarve poistuu. Lisäksi kunnanhallitus ilmoittaa, että Nousiaisten valtuusto on hyväksynyt koko kuntaa koskevan oikeusvaikutuksettoman rakenneyleiskaavan. Paikannimistä Rehtisuo tulee korjata Rehtisuoksi.

Porin seudun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen näkemyksen mukaan johtojen sijoitus tulee suunnitella niin, että asunnot, loma-asunnot, päiväkodit, koulut ja leikkipaikat sijoittuvat varoetäisyyden ulkopuolelle. Voimalinjojen läheisyydessä olevat talousvesikaivot tulee kartoittaa ja arvioida, vaikuttavatko uudet pylväävät talousveden laatuun ja määrään.

Pyhäjärvisuodun ympäristölautakunta katsoo, että tulisi tutkia 0-vaihtoehto, jossa uusia johtolinjoja ei oteta käyttöön. Sähkönsiirto tapahtuisi 0-vaihtoehdossa olevia johtolinjoja pitkin ns. yhteispylväsratkaisuna.

Raision kaupungin terveysturvallisuuslautakunta toteaa, että arviointiohjelma on havainnollinen siinä käytettyjen valokuvien, karttojen ja leikkausten ansiosta ja sisällöltään kattava. Rauma-Lieto pääjohtoon osalla ei ole vaihtoehtoisia reittejä, koska uusi reitti sijoitetaan samaan johtoalueeseen missä nykyinenkin sijaitsee. 0-vaihtoehtoon tarkastelun poisjättäminen on riittävästi perusteltu. Arviointiohjelma ottaa huomioon ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ja ympäristötekijät. Hankkeella voi olla vaikutuksia asumiseen ja elinoloihin sekä mahdollisia koettuja vaikutuksia ihmisten terveyteen. Sähkö- ja magneettikenttien voimakkuudet alle 150 m etäisyydellä olevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla olisi hyvä esittää taulukkona tai vastaavana yhteenvedona niin, että siitä voi saada selkeän tiedon uuden voimajohtoon aiheuttamien kenttien voimakkuuksista ja siitä kuinka paljon ne muuttuvat nykytilaan verrattuna. Voimajohtojen ensisijainen vaihtoehto tulisi olla voimajohtojen sijoittaminen yhtenäispylväisiin siten, että uusien johto-alueiden tarve tai niiden tarvitsemien alueiden laajentamistarve poistuu.

Rauman kaupunginhallitus antaa ympäristölautakunnan kannanoton mukaisen lausunnon. Ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta on valitettavaa ja YVA-menettelylle vierasta, ettei uudelle pääjohtoreitille Sorkassa ole mukana toisena vaihtoehtona johtojen sijoittaminen olemassa olevien johtojen yhteyteen. Vaikka vaihtoehtoon hylkääminen onkin ymmärrettävästi perustunut osin YVA-menettelyä ulommas meneviin turvallisuusnäkökohtiin, ratkaisun perusteita tulisi ainakin ympäristövaikutusten osalta arviointiselostuksessa vielä avata. Toinen vertailtavuutta ja valintaa rajaava seikka on nollavaihtoehtoon puuttuminen. Tällekin on perustelunsa: OL4 on toki aikanaan voitava liittää sähköverkkoon. Arviointiohjelmissa on selostettu vaikutusalueen nykytilaa ja esitetty menettely, jota noudattaen hankkeen ympäristövaikutukset ovat lain tarkoittamalla tavalla arvioitavissa. Tässä, samoin kuin nykytilan selostuksessa ongelmaksi muodostuu arvioitavan alueen laajuus. Se ei saisi kostautua yksityiskohtaisuuden kärsimisenä. Ympäristövaikutukset on arvioitava sellaisina kuin ne paikallisesti ovat, pyöristämättä vaikutuksia koko hanketason mittakaavaan.

Ruskon kunnanhallitus yhtyy kaavoitus- ja rakennuslautakunnan lausuntoon. Arviointiohjelma on havainnollinen siinä käytettyjen valokuvien, karttojen ja leikkausten ansiosta ja sisällöltään kattava. Rauma-Lieto pääjohtoon osalla ei ole vaihtoehtoisia reittejä, koska uusi reitti sijoitetaan samaan johtoalueeseen missä nykyinenkin sijaitsee. 0-vaihtoehtoon tarkastelun poisjättäminen on riittävästi perusteltu. Hankkeen vaikutukset luonnonympäristöön ja luontokohteisiin ovat vähäiset, koska johtoalue sijoittuu nykyi-

seen johtoalueeseen ja sen luonnonolosuhteet on pitkälti tiedossa. Sähkö- ja magneetikenttien voimakkuudet alle 150 m etäisyydellä olevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla olisi hyvä esittää taulukkona tai vastaavana yhteenvedona niin, että siitä voi saada selkeän tiedon uuden voimajohtoon aiheuttamien kenttien voimakkuuksista ja siitä kuinka paljon ne muuttuvat nykytilaan verrattuna. Voimajohtojen ensisijainen vaihtoehto tulisi olla voimajohtojen sijoittaminen yhtenäispylväisiin siten, että uusien johto-alueiden tarve tai niiden tarvitsemien alueiden laajentamistarve poistuu.

Satakunnan Museon lausunto koskee ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa ainoastaan Satakuntaan sijoituvilta osiltaan. Lausunnossa otetaan kantaa sekä arkeologisen kulttuuriperinnön että rakennetun kulttuuriympäristön huomioimiseen arvioinnissa. Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointia varten ohjelmaan on koottu tiedot suunnittelualueiden kiinteistä muinaisjäännöksistä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä. Luettelosta on jäänyt puuttumaan yksi kiinteä muinaisjäännös, aivan Rauman ja Eurajoen rajan tuntumassa mutta Rauman kaupungin puolella sijaitseva rökkiöalue Ollila, muinaisjäännösrekisterin nro 406010002. Fingrid Oyj on tilannut Mikroliitti Oy:ltä muinaisjäännösinventoinnin, joka onkin tarpeen, sillä linjausvaihtoehdot kulkevat Satakunnassa erityisesti varhaismetallikaudella intensiivisesti asuttujen alueiden halki ja uusien rökkiöalueiden löytyminen on hyvin todennäköistä. Satakunnan Museo pitää esitettyjä selvityksiä riittävinä arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointia varten. Satakunnan Museo pitää ajateltua neliporista, vaikutusten voimakkuutta tarkastelevaa arviointimenetelmää soveliaana kulttuurimaisemavaikutusten arvioimiseksi. Laajoissa kulttuurimaisemissa tulee vaikutusten kuvailun osalta keskittyä maiseman niihin osiin, joihin reittivaihtoehdot todella vaikuttavat, jotta merkittävät vaikutukset nousisivat esiin. Niin ikään riittänee, että arviointi tehdään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta, joista jo nyt on koottu perustiedot sekä kartoille että kohdeselostuksina. Mikäli reittivaihtoehtojen läheisyyteen sijoittuu arvokasta rakennusperintöä, tulee maisemavaikutusten ohella arvioida myös voimajohtojen vaikutusta yksittäisiin rakennusryhmiin. Satakunnan Museo ja alueen kunnat ovat viime vuosina tehneet useita rakennusinventointeja johtoreittien ympäristöissä. Tuoreita inventointitietoja on saatavissa Eurajoelta, Nakkilasta ja Ulvilasta. Kodisjoen kunnasta on tehty kattava kulttuurimaisema- ja rakennusinventointi vuonna 1999. Monin paikoin Satakunnassa voimalinjat hallitsevat jo nyt maisemaa. Siksi museo toivookin huomiota kiinnitettävän arvioinnissa siihen, missä vaiheessa maiseman sietokyky on ylitetty. Erityisen ongelmallisena Satakunnan Museo pitää tilannetta laajalla, maakunnallisesti arvokkaalla Euran kirkonkylän viljelyaukealla, jonka rajauksen sisälle sijoittuu kaksi muuta, niin ikään maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä (Vaaniin kartano ja kulttuurimaisema sekä Euraniitun kulttuurimaisema), jota jo nyt Rauma – Ulvila sähkölinja halkoo kahdella 400 kV:n voimalinjalla. Kumpi tahansa pääjohtoreittivaihtoehto (VE A ja VE A1) tulisi olennaisesti kasvattamaan kulttuuriympäristön kuormitusta. VE A toisi kokonaan uuden voimalinjan varsin lähelle historiallisen Vaaniin kartanon rakennuksia, joita on kolmessa pisteessä eri puolilla VE A:ta. VE A1:ssa puolestaan olemassa olevaan kahden 400 kV:n johtokäytävään lisättäisiin vielä yksi 400 kV:n voimalinjan. Kummallakin vaihtoehdolla tulisi olemaan merkittäviä kulttuuriympäristövaikutuksia. Laajaa Ulvilan Harjunpäänjoen maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa halkoo jo nyt kahden voimalinjan johtokäytävä, johon Rauma – Ulvila pääjohtoreitti toisi vaihtoehdossa B vielä yhden uuden 400 kV:n sähkölinjan. Alueen maisemakuormitusta korostaisi edelleen johtoreitin A alavaihtoehto A1, joka sijoittuisi suurelta osin samaan kulttuurimaisemaan. Satakunnan Museo huomauttaa vielä, että avoimessa viljelysmaisemissa sähkönsiirron vaikutuksia tulee tarkastella laajemminkin kuin arvokkaiksi luokiteltujen kulttuurimaisemien rajausten sisällä. Esimerkiksi Nakkilassa ja Euran Paneliassa voimalinja sijoittuu viljelysmaisemaan, josta vain osa on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi. Satakunnan Museo toivoo arviointiselostukseen liitettävän nykyistä suuremman yleiskartan (esim. A3). Erilliset, varsin tarkat karttalehdet ovat kylläkin havainnollisia ja tarpeellisia voimalinjojen paikallisten vaikutustenarvioimi-

seksi. Niiden lisäksi tarvittaisiin kuitenkin myös tarkempi yleiskartta vaihtoehtojen vertaamisen mahdollistamiseksi.

Satakuntaliitto edellyttää, että Satakunnan maakuntakaavaa koskeva osuus tulee vahvistamisen osalta päivittää arviointiselostuksessa ajantasaiseksi. Maakuntakaavassa olevat aluevaraukset tulee käydä riittävän selkeästi ilmi arviointiselostuksesta, mikäli ne sijoittuvat voimajohtojen alueelle tai lähietäisyydelle. Arviointiohjelmassa maakuntakaava on pienennetty sellaiseen mittakaavaan, että kaavan ja reittivaihtoehtojen vertailu on hankalaa. Maakuntakaava tulee esittää vahvistamismittakaavassa (1:100 000). Satakunnan maakuntakaava on otettu asianmukaisesti huomioon YVA-ohjelmassa. Arviointiselostuksessa tulee esittää, millaisia vaikutuksia linjausvaihtoehdoilla on olemassa olevaan maankäyttöön sekä maankäytön suunnitelmiin ja miten mahdollisia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota esitystavan selkeyteen ja havainnollisuuteen hankkeen vaikutusten osalta. YVA-ohjelmassa esitetyt kartat ovat pääosin luonteeltaan selkeitä. Ilmakuvan ja karttaineiston esittäminen rinnakkain on hyvä keino havainnollistaa suunniteltujen voimajohtojen sijoittumista. Olemassa oleva asutus ja loma-asutus on kartoilla esitetty, jos rakennuksen etäisyys on alle 100 m voimajohtosta. Tämän lisäksi erillisellä symbolilla on hyvä esittää myös kauempana olevan asutuksen sijoittuminen voimajohtojen vaikutusalueen läheisyyteen. Arviointiohjelman elinkeinotoimintaa käsittelevässä osassa on todettu, että pääosa suunniteltavien voimajohtojen alueesta on maa- ja metsätalousaluetta. Maa- ja metsätaloudelle sekä elinkeinotoiminnalle aiheutuvien haittojen ja vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja samalla arvioida myös rahalliset menetykset eri vaihtoehdoissa sekä erilaisilla maastotyypeillä. Satakuntaliiton käsityksen mukaan nyt valmistunut arviointiohjelma antaa hyvän pohjan YVA-prosessin loppuunsaattamiseen, toteutettavan reittivaihtoehdon valintaan sekä yksityiskohtaisen toteutus suunnittelun käynnistämiseen.

Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoituslautakunnan näkemyksen mukaan arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arvioinnista annetusta laissa ja asetuksessa esitetyt vaatimukset. Ympäristönsuojelutoimisto haluaa kuitenkin nostaa esille seuraavat seikat. Auvaismäessä, lähellä Liedon rajaa sijaitsee voimalinjaan rajautuvalla metsäalueella liito-oravan esiintymisalue, joka tulee ottaa huomioon voimalinjan lopullista sijaintia arvioitaessa. Rakentaminen liito-oravan levähdys- ja lisääntymispaikoille edellyttää luonnonsuojelulain mukaista poikkeamislupaa. Voimalinja ylittää Kreivilässä maisemallisesti ja pienvesialueena arvokkaan Paattistenjoen. Paattistenjoen laaksoa ylittäessä tulee voimajohtopylväiden sijoittelussa noudattaa riittävää etäisyyttä luontaisesta jokiuomasta, johon kuuluvat myös uomaan viettävät äyräät ja niiden niittykasvillisuus ja pensastot. Voimajohtopylvään sijoittaminen jokiuomaan edellyttäisi lisäksi vesilain mukaista lupaa. Vaikutukset nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön jäävät hankkeen osalta vähäisiksi, koska olemassa oleva voimajohtolinja on sijainnut paikalla jo pitkään ja se on otettu mukaan suunnittelutyössä kaikkiin kaavatarkasteluihin maa-kuntakaavasta lähtien. Välittömästi Turun kaupungin rajalla Liedon kunnassa sijaitsevalle Kailassuonkallion alueelle on suunnitteilla moottoriurheilu-, ampumarata- ja jätteenkäsittelytoimintoja, joilla on seudullista merkitystä. Voimajohtolinjasta on arvioitava suhteessa alueelle valmisteilla olevaan asemakaavaan. Tieverkon osalta on tarkasteltava voimalinjan vaikutuksia suhteessa mahdollisiin erikoiskuljetusten tarpeisiin (alituskorkeudet). Voimajohtolinjan pääasialliset maisemavaikutukset ja -häiriöt ovat jo olemassa. Uuden johtolinjan lisäys, jolloin 110 kV:n linja korvataan yhdistetyllä 110 kV + 440 kV:n pylvästyypillä lisää voimalinjan näkyvyyttä maisemassa. Johtokäytävä levenee 10 metriä (joka käytännössä näkyy metsäkohteilla puuston raivauksena) ja 110 kV:n pylvästyypin korvautuu uudella 15-20 metriä korkeammalla pylväällä. Voimajohtot koetaan varsin yleisesti maiseman häiriötekijöiksi, jotka vaikuttavat mm. asuinalueiden viihtyisyyteen ja tulevaan sijoitteluun. Tämän vuoksi vaikutukset maisemakuvaan ja pylväistön näkyvyys maisemassa tulee arvioida selkeästi ja ottaa huomioon mm. vuodenaikojen aiheuttamat

vaihtelut. Voimajohtojen aiheuttamien sähkö- ja magneettikenttien vaikutukset ovat nykytilanteessa vähäiset koska alle 100 metrin etäisyydellä johtolinjasta sijaitsee Turun alueella vain yksi asuinrakennus. Mahdolliset paikalliset muutokset nykyisen tieverkon kautta tapahtuviin kulkuyhteyksiin tulee arvioida.

Uudenmaan ELY-keskus kiinnittää huomiota voimajohdon ja maanteiden ylityskohtiin. Vaikutukset tie- ja rataverkkoon tulee arvioida, vaikka hankkeen liikenteellinen mitta-kaava ja vaikutukset tiestöön tulisivat olemaan vähäisiä ja kohdistuvan pääasiassa rakentamisaikaan. Vaikutukset tiestöön, liikennemääriin ja liikenneturvallisuuteen tulee esittää. ELY-keskus kiinnittää huomiota tarvittaviin lupiin ja pylväiden sijoittamiseen Liikenneviraston Sähköjohdot ja maantiet –ohjeen mukaisesti.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että käsiteltävänä oleva ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hyvin laaja ja kattava ja täyttää laissa sekä asetuksessa määrätyt asiiasältöä ja tarkastelukohteita koskevat vaatimukset. Rauma–Lieto pääjohtoreitti ylittää Aurajoen valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella. Samaan johtokatuun on vahvistetussa Turun kaupunkiseudun maakuntakaavassa osoitettu myös Lieto–Naantali 400 kV voimajohto. Lisäksi johtokatua sivuaa ao. kohdassa valtatie 10 uusi linjausvaihtoehto. Mahdollinen tielinjauksen osoittaminen maakuntakaavassa ratkaistaan tulevalla kaavan tarkistuskierröksellä. Varsinais-Suomen liitto haluaa kiinnittää erityistä huomiota juuri tähän kohtaan Rauma–Lieto pääjohtoreitillä, jossa useat eri hankkeet liittyvät läheisesti toisiinsa ja jossa yksittäisten hankkeiden vaikutukset tai hankkeiden yhteisvaikutukset lienevät merkittäviä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on tältä osin syytä tutkia, arvioida ja vertailla useampia voimajohtoreitin poikkileikkauksia ja mahdollisen tien toteuttamisedellytyksiä.

Varsinais-Suomen maakuntamuseo ilmoittaa, että arviointiohjelmassa on asianmukaisesti listattu tunnetut rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet. Ohjelmassa mainittu muinaisjäännösten inventointi on tarpeellinen, koska linjalla on todennäköisesti ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä ja tunnettujen muinaisjäännösten osalta aluerajaukset ovat puutteellisia. Arkeologinen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö on otettu riittävällä tavalla huomioon.

Mielipiteet

A toteaa, että Euraniitty on maiseman, maatalouden ja kulttuuriperimän kautta olennainen osa seudun ihmisten jokapäiväistä elämää ja viihtyvyyttä. Ympäristöön sopimattomien voimalinjojen rakentaminen koskettaa joka tapauksessa kaikkia alueen asukkaita ja ohikulkijoita. Euraniitylle on jo aiemmin rakennettu kaksi suurta voimalinjaa. Varsinaista teknistä estettä uuden linjan rakentamiselle vanhojen viereen ei ole. Uuden johtokaistan tekeminen täysin uuteen paikkaan aiheuttaisi huomattavat vahingot maanomistajille peltoviljelyn ja metsänhoidon kautta, sekä pilaisi aivan uusia osia arvokkaasta maalaismaisemasta. Valtakunnallisten suositusten mukaan uudet voimalinjat tulisi ensisijaisesti rakentaa vanhojen yhteyteen. Euraniittyä ja sitä ympäröiviä metsiä ei pidä pilata monesta kohdasta. Vaaniin peltoaukea, jonka yli linja vaihtoehdon A mukaisesti kulkisi, on poikkeuksellisen hyvin säilynyt ja keskeinen osa Euraniityn pohjoispään historiaa ja maalaisidylliä, jonka ylittäessään voimalinja aiheuttaisi peruuttamaton vahinkoa alueen asukkaiden historialliseen maisemaan niin pelto- kuin metsäalueilla. Hän vastustaa Vaaniin peltoaukean ja Hangasmäen yli suunniteltua pohjoisempaa voimalinjavaihtoehtoa FA, ja esittää sen sijaan uuden voimalinjan rakentamista olemassa olevien linjojen yhteyteen vaihtoehdon FA1 mukaisesti.

B ja C ovat samaa mieltä kuin edellä A.

D on samaa mieltä kuin edellä A.

E mielestä korvaukset maanomistajille pitää olla vertauskelpoisia tuulivoimaloista maksettaviin korvauksiin eikä perustua konfiskatooriseen lunastuslakiin. Linjan rakentaja tulee velvoittaa rakentamaan maanomistajienkin käyttöön sopivat huoltotiet linjan alle. Viimeksi jopa linjan huoltoteiden sillat purettiin. Verkon vahvistaminen tulee mieluiten suorittaa tarvitsematta lisämaata, kuten a. rakentamalla 400kv päällekkäisiä linjoja, b. maakaapeli, c. 800kv kaapelit. Mikäli kuitenkin päädytään vaihtoehtoon A1, Köyliön Vanhakartanon omistajat toivovat, että linja vedettäisiin nykyisen linjan eteläpuolelle. Linja kulkee n. 5 km matkalta kartanon mailla. Internetiin laadittu mielipidelmä pitäisi voida suoraan täyttää ja lähettää sähköisesti.

F on samaa mieltä kuin edellä A.

G ja H ilmoittavat vaativansa täyttä korvausta menetystä kodistaan, koska uuden suunnitelman myötä heidän rakennuksensa tulevat asumiskelvottomiksi eikä niillä ole myyntiarvoa.

I ja J ovat samaa mieltä kuin edellä A.

K haluaa olla vaikuttamassa pylväitten sijoitteluun maillaan ja toteaa, kaikkien Olkiluotoon tähän mennessä rakennettujen laitosten voimajohdot ja Rauma-Ulvila voimajohto kulkevat hänen maittensa kautta. Johtokäytävät ja pylväät hankaloittavat maa- ja metsätalouden harjoittamista. Arviointimenettelyn seurantarivissä maa- ja metsätalouden edustus on vain MTK-Satakunnan harteilla, mikä on liian vähän. Johtokäytävistä maksettavat korvaukset ovat liian alhaisia. Haitoista pitää saada kunnan korvaus. Rauman muuntoasemasta tulee keskittymä, joka on riski huoltovarmuudelle. Tasavirta ja maakaapelointi ja uudet suunnat tulee todella ottaa 'agendaan'. Halvin ei ole aina paras. Johtokäytävien maaperä on nykyisin täysin joutokäytössä metsämaan kohdalta. Näitä alueita tulisi hyödyntää, missä se on mahdollista, energiapuun tuotannossa. Johdot on laitettava vähän ylemmäs. Tuotanto tulisi olla sopimus pohjaista. Voimajohto Rauma-Ulvila välillä on vaihtoehdot a ja b., joissa kummassakin vaihtoehdossa hän on osallisena. Vaihtoehto b edellyttää johtokäytävän leventämistä kaksinkertaiseksi. Tämä vaikuttaa haitallisesti yhdyskuntarakenteeseen ja pilaa elinympäristöä. Myös Lapijoki-Eurajokilaaksojen kulttuuriympäristöt turmeltuvat. Eurajoen kunnan pohjoisosassa voimajohtokäytävä levenisi lähes 200 metriin. Haittatekijöiden vuoksi tätä vaihtoehtoa ei tule toteuttaa. Tässä vaihtoehdossa johtoverkosto keskittyy haitallisesti. Vaihtoehto a:ssa johtokäytävää käytetään tehokkaasti, koska samoihin pylväisiin tulee 400 kv:n ja 110 kv:n voimajohdot ja johtokäytävään tulee vain vähän laajennusta. Vaihtoehto a sijaitsee suurelta osalta metsäisellä alueella ja asutus on vähäistä.

L:n mielestä pääjohtoreittivaihtoehto A välillä Rauma-Forssa turmelee kulttuurimaisemaa Euran alueella. Johtoreitti sivuaa Euran kunnan Lähteenojan kylässä olevaa maakuntakaavassakin mainittua Lähteenmäen-Kahalan viljelysaukean kulttuurimaisemaa. Horisontissa, aukean reunalla näkyvä voimajohto pilaa vuosisatoja vanhan viljelymaiseman, jonka metsäsaarekkeissa on ns. hiidenkiukaita. Maantie 2174:n eteläpuolella aivan Euran ja Eurajoen kuntien rajalla on Kahalan tilalla n. 250 m alkuperäisessä kunnossa ns. Vanhaa maantietä eli 1500-luvulta käytössä ollut vanhaa Eurajoki-Eura maantietä ja siinä oleva kivisilta. Pääjohtoreitti A näkyy tälle suojelemisen arvoiselle alueelle, jossa myös hiidenkiuas ja mahdollisesti pronssikautinen asuinpaikka. Alavaihtoehto A1, joka sivuaa nykyistä johtoreittiä eteläpuolelta, kulkee hänen omistamansa metsäpalstan halki, mutta se on ympäristön säilyttämisen ja maisema-arvojen kannalta parempi ratkaisu.

M kysyy, miksi uusi johtoväylä on piirretty pohjoisemmaksi vanhasta johtoväylästä? Koska suunnitelman kartta on melko vanha tai ylimalkainen, koska väylän alle on jäämässä vasta valmistunut nelilapsisen perheen koti. OL4 johtoväylä sopisi parhaiten entisten viereen. Pohjoisempi hanke pilaisi Kahalukulman kulttuurimaiseman, joka on kivikautisen ns. Panelianlahden näkymää. Hänen motiivinaan ei ole siirtää linjaa pois omalta alueelta, jota menisi ehkä 300-400 metriä, sillä aina linja jonkun metsissä kulkee.

N vastustaa linjan vetämistä suunniteltuun paikkaan ja 200 vuoraa asutun tilansa pihapiiriin. Nykyistä voimalinjaa rakennettaessa oli luvattu, että rikkaruohoja keräävää pylvästä ei tuoda pellolle, mutta toisin kävi. Hänen mielestään periaate isompi saa vapaasti lyödä pienempää kuuluu kehitysmäihin. Asuinympäristön maisema- ja kauneusarvoja tulee arvostaa. Onko terveysvaikutuksia tutkittu? Hän ihmettelee, miten yhtä aikaa voidaan tukea maaseudun kauneusarvoja ja rakentaa voimajohto pihapiiriin.

O, P, Q, R, S, T, U ja V ovat samaa mieltä kuin edellä A.

X ja Y ovat samaa mieltä kuin edellä A.

Z:n tila sijaitsee nykyisen ja suunnitellun uuden voimalinjan alueella ja hän vastustaa suunniteltua hanketta tässä muodossa. Johtoaukean maankäyttöön liittyvät korvaukset ovat naurettavalla tasolla verrattuna linjasta modernille peltoviljelylle aiheutuvaan haittaan ja maan arvon kehitykseen. Lunastuslaki tulisi saattaa ajan tasalle välittömästi. Alhaiset korvaukset johtavat tilanteeseen, jossa linjan maakaapelointi tai yksipylväiset linjaratkaisut jätetään heti tarkastelun ulkopuolelle. Linjan – tai tässäkin tapauksessa jo useamman linjan – terveysvaikutuksia ei ole vielä kunnolla tutkittu. Joka tapauksessa lääketieteessä on jo tunnistettu voimalinjojen terveysvaikutukset ja ne tulisi huomattavasti paremmin ottaa huomioon. Nykyiset linjat on paikoin sijoitettu aivan liian lähelle asuttuja kiinteistöjä (alle 100 metriä). Kun linjoja ja johtoaukeita toistuvasti laajennetaan, kasvavat vaikutusalue ja riskit vastaavassa suhteessa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi esittää myös vaihtoehto, jossa arvokkailla peltomaisema-alueilla ja asuttujen alueiden lähistöllä linja on lähtökohtaisesti kaapeloitu. Hän vaatii tämän vaihtoehdon esittämistä tilansa osalta. Tilan kohdalla johtoaukea halkaisee metsälön, joka on luontokartoituksessa todettu liito-oravien pesintäreviiriksi. Tästä tulee tehdä ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tarkka luontoselvitys.

Å on samaa mieltä kuin edellä A.

Kokemäen Vesihuolto Oy ilmoittaa, että Rauma-Forssa pääjohtoreittivaihtoehto A välillä Rauma-Huittinen kulkee Kokemäellä Koomankangas-Ilmiinjärven pohjavesialueella noin 2 km matkalla ja ohittaa yhtiön päävedenottamon noin 150 m etäisyydeltä. Päävedenottamolta otetaan n. 80 % toimitettavasta vesimäärästä. Yhtiö esittää valittavaksi pääjohtoreittivaihtoehdon A1.

Ä on samaa mieltä kuin edellä A.

Ö ei voi hyväksyä kolmannen sähkölinjan tuloa maille. Linjat voi rakentaa samoihin pylväisiin kuten Minkiöllä on tehty. Kustannuksiltaan osuus P/Q on pieni, jos se tehtäisiin 2 x 400 kV pylväillä.

A1 ja B1 esittävät käsityksensä välillä Rauma-Huittinen osalta, että vaihtoehdossa A maisema muuttuisi suuresti, koska kokonaan uusi reitti tulisi metsän läpi ja suuria metsäalueita jäisi linjan alle. Reitti sijoittuu aivan vanhan, suojellun ison Väsönsuon suoalueen viereen. Lähellä vanhaa Vaaniin kartanoa ja suuren peltoaukean keskellä johto muuttaen maisemaa huomattavasti sekä hankaloittaa viljelyä isoilla peltolohkoilla. Vaihtoehdossa A1 maisema ei juurikaan muutu, koska linja jo muutenkin siinä. Kyseisillä

kohdilla maisema jo ”pilattu” linjalla, joten menisi pienemmällä haitalla, maiseman sekä metsän poiston puolesta.

C1, D1,E1 ja F1 ovat samaa mieltä kuin edellä A. **C1** on lähettänyt myös erikseen samansisältöisen mielipiteen.

G1 on samaa mieltä kuin edellä A.

H1, I1, J1 ja K1 vastustavat Vaaniin peltoaukean ja Hangasmäen yli suunniteltua pohjoisempaa voimalinjavaihtoehtoa FA. Tämä suunnitelma loukkaa röhkeästi historiallisesti arvokasta kokonaisuutta ja sen vaalimisen perinteitä. He vaativat uuden voimalinjan rakentamista vaihtoehdon FA1 mukaisesti. Vähintäänkin Euraniityn ylitys tulee rakentaa olemassa olevien linjojen yhteyteen. Laajemmassa tarkastelussa yhtenäisten maisemakokonaisuuksien säilymisen kannalta on suositettava käytäntöä, jossa uusi voimajohto rakennetaan nykyisen voimajohdon yhteyteen. Kokonaan uudella johtoaukealla on kulttuuriympäristöä pirstaloiva vaikutus. Euraniityn ympäristöön sopimattomien voimalinjojen rakentaminen vaikuttaa kaikkien alueen asukkaiden ja ohikulkijoiden viihtyvyyteen. Vaaniin kartano on historiallisesti arvokas. Hankkeen heikentävä vaikutus konkretisoituu Vaanin viljelyaukeiden, Euraniityn laajojen peltoaukeiden ja kulttuurihistoriallisesti merkittävän Vaanin kartanon ja kulttuurimaiseman kohdalla. Eurajoen varrelle raivattuun kulttuurimaisemaan liittyvät Euran kirkonkylä sekä Euraniityn ja Vaaniin laajat peltoaukeat, sekä muun muassa Vaaniin Kartano ja laajoja rautakauden kohteita. Vaaniin Kartanon pihapiiri ja päärakennus on rakennettu pääosin 1800-luvulla ja avaran peltoaukean keskellä on mamsellityyppinen tuulimylly. Vaaniin viljelymaisema liittyy Euraniityn maisemakokonaisuuteen. Tien 43 toisella puolella sijaitsee Prykin historiallinen rakennuskeskittymä, jonka yhtenä osana empiretyylinen huvimaja. Pryki on mainittu Vaaniin Kartanon ohella alueen historiaa käsittelevissä kirjoituksissa tärkeänä kohteena. Mainittua Euraniityn maisemaa halkoo jo nykyisellään massiivinen voimalinja, joka kulkee alavaihtoehdon FA1 mukaista reittiä. Mikäli uusi voimalinja päädyttäisiin rakentamaan Rauma-Forssa välillä uuden vaihtoehdon FA mukaista reittiä pitkin, mainittu kulttuurimaisema kärsisi toistamiseen. Uusi johtoreitti sijaitisi hyvin lähellä kartanon eteläpuolella sekä kulkisi muun muassa edellä mainitun tuulimyllyn välittömästä läheisyydestä. Linjavaihtoehto FA kulkisi myös aivan Prykin vierestä lävistäen kartanoalueen kokonaisuudessaan nurkasta nurkkaan kilometrien matkalla. Kartanon luonto ja ympäristö on arvokas. Lähes kaikki Euraniityn pohjoispään luonnon monimuotoisuuskohteet (lumo-kohteet) sijaitsevat Vaaniin mailla. Tämä ei ole sattumaa, vaan seurausta vastuullisesta ja pitkäaikaisesta maanomistuksesta sekä lähes yksinomaan omalla rahalla katetusta historiallisen miljööllä ylläpitämisestä. Linjavaihtoehto FA kulkisi alueen ainoan lumo-kohteiden keskittymän läpi. Vaihtoehdon FA kohdalla jouduttaisiin ylittämään toistamiseen Eurassa Vaaniin tärkeäksi luokiteltu pohjavesialue. Terveystieteiden haastavien vaikutusten (sähkö- ja magneettikentät) minimoimiseen tähtäävä tavoite puoltaa myös käytäntöä, jossa uusi voimajohto rakennetaan jo olemassa olevan johdon yhteyteen sen sijaan, että voimalinjat hajautetaan erilleen, mutta kuitenkin toistensa läheisyyteen. Kummatkin vaihtoehdot FA ja FA1 kulkevat Vaaniin kartanon maiden poikki. Metsäalueita on jouduttu luovuttamaan jo aiempien rakennustöiden yhteydessä. Jotta suhteetoman suurelta pakkolunastukselta välttyttäisiin, tulisi uusi voimalinja rakentaa vanhojen yhteyteen. Tällöin välttyttäisiin rikkomasta Vaanin Kartanon pelto- ja metsäalueita toistamiseen useiden hehtaarien alalta. Voimalinja myös romahduttaa potentiaalisen tonttimaan arvot. Satakunnan Seutukaavaliitto on todennut jo lähes 30 vuotta sitten, että Vaaniin kartanonmärkeä ympäröivät pellot tulisi säilyttää viljelykäytössä, yhtenäisinä ja pääasiassa rakentamattomina. Tämä on ainoa kohta kyseisessä kartassa, johon tällainen merkintä on tehty. Näitä periaatteita tulisi nykypäivänäkkin kunnioittaa.

L1 ja M1 vastustavat uuden voimajohdon (vaihtoehto A1) sijoittamista eteläpuolelle tilansa kohdalla. Voimajohdon sijoittaminen nykyisen linjan eteläpuolelle lisää melu- ja

säteilyhaittoja. Se pilaa maiseman tuhoamalla lähimetsän, joka on liito-orava aluetta. Etäisyys uuteen linjaan asuinrakennuksesta olisi alle 100 metriä.

N1 yhdessä 16 henkilön kanssa esittää välin Huittinen-Forssa osalta, että suunnitelma on kaikin tavoin kohtuuton eikä haittoja edes yritetä vähentää. Tälle välille tulee rakentaa linja päälinjauksen mukaisesti. Fingrid Oyj toimisi suunnitelman toteutuessa vastoin arvojaan. Vanha 110 kV linja tulee purkaa ja nykyisen 400 kV voimajohtolinjan rinnalle tulee rakentaa yhteispylväisiin sijoitettuna sekä 400 kV että 110 kV voimajohtot.

O1 sanoo ei vaihtoehdolle B ja kyllä vaihtoehdolle A, jos näistä pitää valita. Tilalla Ruskilan kylässä elää nelihenkkinen perhe. Linja aiheuttaa äänihaittaa, kulkuhaittaa, rakennehaittaa. Hän ei usko, että ei tulisi terveystahaittaa, joka tapauksessa tilanteesta ja tapauksesta riippuen sähköhaittaa; psyykkistä sähköpelon ongelmaa, myös fyysistä riskiä ja haittaa ei voida mitään 100% täysin poissulkea. Alueella B on todennäköistä rakennuspaikkaa ja asutuksen lisääntymistä ollut ja on edelleen. Linjoja tulisi jo kolme rintaisiin, on liikaa yhteen paikkaan ja kohdistuu aina samoihin henkilöihin. Käytön ja ylläpidon haitat myös lisääntyvät. Hän kannattaa vaihtoehtoa A, jossa yksi linja, kaksi johtoa samoihin tolppiin, yksi linjapaikka. Hän varaa itselleen ja perheelleen oikeuden mahdollisiin haitan tms. korvauksiin.

P1:n mielestä suunnitelma ei siis ole hyväksyttävissä. Se on kohtuuton alueen asukkaiden, elinkeinonharjoittajien, maanomistajien ja maisema/luontoarvojen kannalta. Voimalinjojen aiheuttamat haitat ovat kaikkien asianomaisten tiedossa.

Siksi ei ole hyväksyttävää, että tällä alueella näitä haittoja ei edes yritetä vähentää. Voimalinjojen aiheuttamien haittojen minimoimiseksi vaadimme, että myös tälle välille linja rakennetaan päälinjauksen mukaisesti. Fingrid on esittänyt perusteluina toiminnalleen linjausten pitkän erilläänolomatkan verrattuna muihin vastaaviin kohteisiin ja suuret siirtokustannukset. Tasapuolisuus ilmaiseksi saatujen johtoalueiden alle jääneiden maanomistajien maiden kohdalla ei todellakaan toteudu, jos osa 110 kV johdosta puretaan ja osa ei. Vanha 110 kV:n linja tulee purkaa ja rakentaa nykyisen 400 kV:n voimajohtolinjan rinnalle yhteispylväs rakenne, johon sijoittuvat sekä 400 kV:n että 110 kV:n voimajohtot. Fingrid Oyj:n arvot ovat avoimuus, tasapuolisuus, tehokkuus ja vastuullisuus, tässä kyseisessä tilanteessa ja nykyisen suunnitelman toteutuessa Fingrid toimisi räikeästi omien arvojensa vastaisesti.

Q1:n ja R1:n näkemyksen mukaan uusi voimajohtoratkaisu hävittäisi heidän myymälärakennuksensa ja toisi uuden linjan entistä lähemmäksi rakennuksia. Voimalinja vie kohtuuttoman suuren osan tontista ja rajoittaa elinkeinotoimintaa. Voimajohton sähkö- ja magneetikenttien terveystahaitukset pelottavat. Paras ja ainoa ratkaisu olisi rakentaa uusi 400 kV/110 kV linja nykyisen linjan länsipuolelle, jolloin nykyinen 110 kV linja poistuisi.

MTK Häme ry toteaa, että vaikka YVA-aineisto on ollut nähtävillä vaikutusalueen kunnissa sekä internetissä, kaikki asianomaiset eivät ole olleet riittävästi informoituja hankkeesta. Yleisötilaisuuksia olisi tarvittu selvästi enemmän. Kuulutus oli informatiivisuuden kannalta heikko. Lounais-Hämeen alueelta ei myöskään ollut maanomistajatahon edustajaa seurantaryhmässä. MTK Häme muistuttaa, että voimalinjat koskettavat selkeimmin juuri alueen maanomistajia ja maa- ja metsätalouden harjoittajia. MTK Häme edellyttää, että jatkovalmistelussa alueen maanomistajien esittämät asiat otetaan huomioon. Erityisen tärkeää on löytää ratkaisuja, joilla linjoista koituu maa- ja metsätaloudelle mahdollisimman vähän haittaa. Vaikka tässä yhteydessä ei vielä käsitellä linjoista suoritettavia korvauksia, MTK Häme toteaa, että nykyisen korvaustason heikkous aiheuttaa maanomistajissa kriittisyyttä uusien linjojen koskevaan suunnitteluun. Maa- ja metsätalouden harjoittajat kokevat, että he eivät saa oikeudenmukaista korvausta yhteiskunnan ja

voimansiirtoliiketoiminnan hyväksi tekemistään uhrauksista ja linjoista aiheutuvasta jatkuvasta haitasta.

MTK –Satakunta ja Metsänomistajien liitto toteavat, että vaikka hankkeesta on tiedotettu ja YVA-ohjelman nähtävillä olosta on kuulutettu laajasti, tieto ei ole tavoittanut riittävän hyvin asianosaisia. Kuulutuksiin tulee jatkossa laittaa selkeä otsikko, jolloin lukijat havaitsevat, mitä asiaa ja aluetta kuulutus koskee. YVA-selostuksesta on näin laajan hankkeen kyseessä ollessa järjestettävä selvästi enemmän yleisötilaisuuksia. Ei voida edellyttää, että maanomistajat ajavat kymmeniä kilometrejä saadakseen tietoa heitä koskevasta lunastushankkeesta. Seurantaryhmään olisi pitänyt kutsua laajemmin maanomistajien ja elinkeinotoiminnan edustajia. YVA-ohjelma on perusteellisesti ja selkeästi laadittu. Kartta-aineisto on laaja ja monipuolinen. Muuhun selvitysaineistoon verrattuna hankkeen vaikutukset maa- ja metsätalouteen tai muihin maaseudun elinkeinoihin on sivuutettu varsin ylimalkaisesti sekä nykytilan kuvauksessa s. 62 että selvityksessä vaikutusten arvioinnista s. 125-126. Näitä elinkeinoja ja elinkeinon harjoittajia hanke kuitenkin koskettaa eniten. Suunnitteilla olevat voimalinjat sijoittuvat Satakunnan parhaimmille ja monipuolisimmille maa- ja metsätalouden alueille. Tämän vuoksi nykytilan kuvauksessa tulee paremmin tuoda esille, millaista maa- ja metsätaloutta alueella harjoitetaan. YVA-lain mukaan tulee selvittää hankkeen vaikutukset ihmisten elinoloihin ja luonnonvarojen hyödyntämiseen eli juuri luonnonvaraelinkeinoihin. Riittävänä ei voi pitää s. 125 alareunan tekstiä tai s.126 toteamusta, ettei lisäselvitysten teko elinkeinoihin kohdistuvista vaikutuksista ole tarpeen. Lisäksi painotetaan, että maanomistajien esittämät näkökulmat otetaan hyvin huomioon jatkovalmistelussa, keskeinen lähtökohta on maapohjan säästäminen ja mahdollisimman vähäisen haitan tuottaminen maaseudun elinkeinotoiminnalle, ja että pylväsratkaisut toteutetaan mahdollisimman vähän haittaa tuottavasti. Satakunta on vahva energiamaakunta. Sen varjopuolena ovat jatkuvasti lisääntyvät sähkönsiirtolinjat, jotka haittaavat maa- ja metsätalouden harjoittamista ja aiheuttavat maaseudun asukkaille pysyvän maisemahaitan varsinkin Satakunnan avoimilla peltoalueilla. Maanomistajien suurin tyytymättömyys kohdistuu linjoista maksettaviin lunastuskorvauksiin. Jos maanomistajien maita lunastetaan liiketoimintatarkoitukseen, maanarvon tulee muodostua tasolle, joka vapailta markkinoilta on saatavilla. Tulevaisuudessa johtoaluekorvaukset pitää myös sitoa tiettyyn tuotto-osuuteen linjan tuotosta. Maaseudun elinkeinotoimintaedellytykset eivät saa heiketä linjojen rakentamisen seurauksena. Menettäessään maitaan voimajohtojen alle maanomistajan on pystyttävä hankkimaan vähintään vastaava maa-alue voimajohtoalueesta saamallaan korvauksilla. Maanomistajat eivät saa oikeudenmukaista korvausta yhteiskunnan ja voimansiirtoliiketoiminnan hyväksi tekemistään uhrauksista ja linjoista aiheutuvasta jatkuvasta haitasta. Viimeksi mainittu koskee erityisesti pelloilla vuosittain kierrettäviä pylväitä haruksineen. Siirtolinjojen sijoittamisesta samoihin johtoaueksiin aiheutuu usein yksittäisen maanomistajan kannalta hankala kerrannaisvaikutus, vaikka toimintaperiaate onkin maankäytöllisesti järkevä. Erityisen hankala tilanne on voimalaitosten ja muuntamoiden läheisyydessä. Hankkeen toteuttajan on otettava maanomistajien näkemys korvauskysymyksistä vakavasti.

MTK-Ulvila pitää arviointiohjelmaa maa- ja metsätalouden elinkeinojen kannalta liian ohuena. Maapohja ei ole johdonrakentajien omaisuutta, vaan alkutuottajien omaisuutta ja tuotantopanosta. Maapohja siirtyy pois omistajan elinkeinotoiminnasta, mikä on voimajohdon suurin ympäristöönsä kohdistama vaikutus. Arvioinnissa tulee selvittää, miten maanomistaja voi saada tuottoa voimalinjan alle jäävästä maasta, kuinka montaa maanomistajaa linjausvaihtoehdot koskettavat, kuinka paljon metsähehtaareja jää linjojen alle, mikä on peltoalueiden tuotantosuuruus, kuinka monta peltopylvästä kukin linjavaihtoehto vaatii, haittojen vähentäminen ja siitä aiheutuvat kustannukset. Satakunta on vahva energiamaakunta, jossa lisääntyvät sähkönsiirtolinjat haittaavat maa- ja metsätalouden harjoittamista ja kohdistavat haittoja aina samoille viljelijöille. Maanomistajat eivät hyväksy lunastusmenettelyä, jossa lunastus on ikuinen ja korvaus maksetaan mää-

rääjän perusteella. Johtoaluekorvaukset pitää sitoa tiettyyn tuotto-osuuteen linjan käytöstä. Jos maanomistajien maita lunastetaan liiketoimintatarkoitukseen, maanarvon tulee muodostua tasolle, joka vapailta markkinoilta on saatavilla.

MTK Varsinais-Suomi katsoo, että YVA-aineisto on ollut nähtävissä vaikutusalueen kunnissa ja se on ollut havainnollista. Tämän lisäksi arviointiaineisto on ollut nähtävissä internetissä ja palautetta voi antaa yhteysviranomaiselle ja suoraan Fingrid Oyj:lle. Hankkeesta ja YVA-menettelystä ei ole kuitenkaan tiedotettu riittävästi hankkeen laajuus ja maanomistajille aiheutuvat merkittävät haitat huomioon ottaen. Hankkeesta tiedottavia yleisötilaisuuksia ei ole ollut riittävästi. Kuulutukset tulee selkeästi otsikoida hanketta kuvaten. Jokaiselle hankkeen vaikutusalueella olevalle intressitaholle ja maanomistajalle on lähetettävä henkilökohtainen kutsu tiedotustilaisuuteen. Seurantar ryhmään olisi pitänyt kutsua laajemmin maanomistajien ja elinkeinotoiminnan edustajia. YVA-ohjelman kartta-aineisto on laaja ja monipuolinen. Muuhun selvitysaineistoon verrattuna hankkeen vaikutukset maa- ja metsätalouteen tai muihin maaseudun elinkeinoihin on sivuutettu ylimalkaisesti sekä nykytilan kuvauksessa että selvityksessä vaikutusten arvioinnista. Maa- ja metsätalouden elinkeinoja ja elinkeinon harjoittajia hanke kuitenkin koskettaa eniten. Nykytilan kuvauksessa tulee paremmin tuoda esille, millaista maa- ja metsätaloutta alueella harjoitetaan. YVA-lain mukaan tulee selvittää hankkeen vaikutukset ihmisten elinoloihin ja luonnonvarojen hyödyntämiseen eli juuri luonnonvaraelinkeinoihin. Riittävänä ei voi pitää s. 125 alareunan tekstiä tai s.126 toteamusta, ettei lisäselvitysten teko elinkeinoihin kohdistuvista vaikutuksista ole tarpeen. Jatkovalmistelussa tulee ottaa maanomistajien esittämät näkökohdat hyvin, koska hankkeen haittavaikutukset koskevat pääasiassa heitä. Jatkosuunnittelun yksi keskeinen lähtökohta on oltava mahdollisimman vähäisen haitan tuottaminen maaseudun elinkeinotoiminnalle. Pylväsratkaisut ja pylväiden sijoittelu on toteutettava mahdollisimman vähän haittaa tuottavasti. Myös maakaapelointi ja voimajohtojen sijoittaminen yhtenäispylväisiin tulee selvittää, jotta olemassa olevia johtoalueita ei tarvitse maanomistajia haittaavasti laajentaa.

S1 ja T1 ovat samaa mieltä kuin edellä A.

U1 on samaa mieltä kuin edellä A.

V1 esittää, että hyödynnetään olemassa olevaa johtokatua ja pylväitä. Uusi linja tulisi toteuttaa 110 kV johdon päälle, ellei se ole mahdollista, niin 2 x 400 kV:lle uusi pylväs, jota käytetään muuallakin. Tilan maita pirstoo 4 eri voimalinjaa. Emolehmätilan ainoat hyödynnettävät laitumet sijoittuvat voimajohtolinjojen alle tai läheisyyteen. Miten lisääntyvä magneettikenttä vaikuttaa eläimiin? Peltopylväät vähentävät haittoja. Uuden linjauksen reunoille jäävät kapeat puustokaistaleet ovat alltiita myrskyille ja aiheuttavat ylimääräistä hoitotyötä. Rajoitetun käytön alue tilalla kasvaa kohtuuttomasti. Lisäksi säästöpuiden jättömahdollisuus vähenee.

X1 vastustaa Olkiluoto-Ulvila –välillä A-vaihtoehtoa. 400 kV linja tulee sijoittaa vähintään 100 metrin päähän asuinrakennuksesta, ettei ihmisen terveyttä vaaranneta. Ydinvoiman tuotantoa pitäisi hajauttaa, jolloin sähkölinjoja ei tarvittaisi niin paljon. B-vaihtoehto olisi turvallisempi ihmisille ja maisemahaitat olisivat pienempiä. Tieyhteyden linjan huollon kannalta olisivat paremmat.

Y1, Z1, Å1 ja Ä1 ovat samaa mieltä kuin edellä A.

Ö1 kysyy, miksi linjat pitää väen väkisin koukata Rauman puolelle? Miksi linjaa ei siirretty vähän pohjoisemmaksi ja viety Eurajoen metsien kautta vanhan linjan viereen? Moni maakuntakaavan linjojen alueella asuva tai maata omistava saa elantoaan TVO:lta, joten heiltä luulisi löytyvän suurempaa suopeutta linjoihin kuin

Rauman puolella asuivilta. Allekirjoittaneen osalta linja runtelee kolmea tilaa. Paljonko linja on nyt pitempi kuin maakuntakaavan linja; paljonko isompi ympäristövaikutus? Onko Sohan tien vieressä metsästysmajalta hieman Hankkilaan päin tien toisella puolella oleva avohakkuun liito-oravaesiintymä huomioitu? Fingridin toiminnasta on negatiivisia kokemuksia nykyisten linjojen osalta; tiet runnotaan, pelloilla kuljetaan sopimattomaan aikaan, isojakin puita kaadetaan ilman mitään etukäteisilmoitusta. Miksi isot YVA-menettelyt alkavat yleensä ennen joulua tai juhannusta, jolloin ihmisillä on kaikkea muutakin mietittävää ja tehtävää? Miksei sitä voinut siirtää kokonaan vuodelle 2012? Miksi Raumalla tai Eurajoella ei ollut yleisötilaisuutta ollenkaan, joissa on suurin linjatiheys?

A2 asuu ja omistaa maa-alueita Kokemäellä voimalinjan reitillä ja suunnittelee käyttävänsä alueita pelto- ja tonttimaaksi. Voimanlinja haittaa sujuvaa työskentelyä peltomaila. Linjan edellyttämät varoalueet pienentävät peltopinta-alaa, jolloin saatava sato ja toimeentulo laskee. Pylväät hidastavat työntekoa ja aiheuttavat onnettomuusvaaraa. Hän puoltaa eteläistä linjausta. Jos pohjoiseen linjaukseen päädytään, linjaus tulisi sijoittaa mahdollisimman lähelle Iso-Kakkurinsuon suojelualueita. Näin voimajohto siirtyisi kauemmas vakituisesta asutuksesta ja sähkömagneettisen säteilyn aiheuttamat mahdolliset terveyshaitat saataisiin pienemmiksi.

B2, C2, D2, F2 ja G2 omistavat vapaa-ajankiinteistön Ilmiinjärven pohjoisrannalla ja ovat hankkineet siihen lisämaata varmistaakseen mökkikiinteistönsä rauhallisuuden ja viihtyvyyden säilymisen siten että Kokemäen ravirata ei pääse laajentumaan lähemmäksi mökkikiinteistöämme ja pystymme säilyttämään raviradan ja mökkikiinteistöämme välissä olevan alueen metsäpalstana. Suunnitelmissa oleva pääjohtoreittivaihtoehto A Rauma-Forssa on merkitty juuri tämän omistamamme metsäpalstan rajalla. Voimajohtoa ei saa rakentaa siten, että ko. metsäpalsta pirstoutuu tai sitä hakataan, koska tällöin ko. metsäpalstan tärkein tehtävä, toimiminen melu-/näköesteenä katoaa ja kiinteistöemme arvo romahtaa. Emme tule hyväksymään voimajohtoon rakentamista paikkaan joka tuhoaa mökki-idyllimme täydellisesti.

H2 on samaa mieltä kuin edellä A.

I2 on samaa mieltä kuin edellä A.

J2:n mukaan nykyiset voimajohtot halkovat Ojalan tilan maita 70 metrin johtoalueen leveydeltä noin 30 metrin etäisyydeltä talon piha-alueesta. Uuden ehdotuksen mukaan uusi 400 kV:n linja tulisi samoissa pylväissä 110 kV:n kanssa ja Ojalan tilan kohdalla uusi 400 kV:n linja ohjattaisiin uuteen kolmanteen pylväslinjaan. Perusteluna on ollut 400 kV:n ja 110 kV:n linjojen meneminen toistensa yli ja siitä aiheutuvat ongelmat. Ehdotetussa ratkaisussa johtoalueen leveys olisi 112 metriä ja se tulisi melko lähellä vakituista asutusta ja hevostalleja.

K2 on samaa mieltä kuin edellä A.

Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry katsoo, että valtakunnassa valittu ydinenergiapolitiikka muodostaa ketjun lukuisille ympäristöä turmeleville infrastruktuuri-ratkaisuille. Hajautettu, uusiutuviin energialähteisiin pohjautuva tuotanto olisi vähemmän haitallista. Nolla-vaihtoehto tulee käsitellä siten, että esitetään sellaisen energiapolitiikan ja sähkönsiirtoratkaisun edellytykset, että uusia johtokäytäviä ei perusteta eikä vanhoja johtokäytäviä levennetä, vaan sähkönsiirto tapahtuu vanhoissa johtolinjoissa niin sanottuna yhteispylväsrakenteena. Yhdistys toteaa, että maakuntakaavoitus ja kuntien yleiskaavoitus on otettu huomioon ja viittaa myös tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden ja niiden sähkönsiirtotarpeiden osoittamiseen. Kulttuuriympäristövaikutusten osalta kiinnitetään huomiota Rauma-Forssa linjausvaihtoehdon A alueelle sijoittuvaan

Vaaniin kartanoon ja kulttuurimaisemaan. Vaihtoehto A on surkea, koska se rikkoo kauniin kartanoympäristön ja kulttuurimaiseman. Arviointiohjelman pohjalta on kuitenkin em. seikat huomioon ottaen mahdollista laatia riittävän kattava arviointiselostus. Valittava vaihtoehto tulee olla haitallisilta ympäristövaikutuksiltaan mahdollisimman vähäinen.

L2, M2, N2, O2, P2, Q2 ja R2 ovat kaikki maatalojen omistajia, joiden peltojen ja/tai metsien kautta Rauma-Huittinen pääjohtoreittivaihtoehto A kulkee. YVA-arvioinnissa ei anneta paljoakaan painoa maa- ja metsätalouden menetyksille ja elinkeinon harjoittamisen vaikeuttamiselle. He edellyttävät kaapelointivaihtoehtoja selvitetäväksi siitakin huolimatta, että ne ovat kalliita. Lunastuslakia tulee muuttaa sellaiseksi, että johtokäytäväalueilta maanomistajille maksettavat korvaukset vastaisivat alueilla vastaavanlaisista kohteista maksettuja kauppahintoja. Olisi järkevää käyttää olemassa olevia johtokäytäviä ja vaihtaa niihin korkeampi tai erityyppinen tolputus, johon suunnitellut johdot mahtuisivat. Edellyttämme, että välillä Rauma-Huittinen selvitetään perinpohjin vaihtoehto A1 eli linjan vetäminen nykyistä johtokäytävää pitkin. Edellyttämme myös, että pelloilla tolputus tehdään kaikkialla haruksettomilla uusilla peltopylväillä, joiden välit pystytään viljelemään huomattavasti pienemmin haitoin. Seuraavat tilakohtaiset huomiot tuodaan esille. Vaaniin kartanon arvokkaiden kartanorakennusten ja valkosiipisen mamsellityyppisen tuulimyllyn välimaastoon sijoittuva johtokäytävä pilaa lähialueillamme muutenkin vähäisten arvokkaiden kartanomiljöiden maiseman. Vaaniin mailla johto ylittää ns. Hankkasmäen, jonka alueella sijaitsee poikkeuksellisen arvokas luontokohde, hybridihaavikko, jollaista ei lähiseudulta löydy. Uusitalon metsätalalla metsää tuhoutuu vähintään 3,60 ha. Linjan alle tulee jäämään 1 ha:n suuruinen nauhoitettu, 70-vuotias mäntykoeala, jossa on tarkalleen 541 puuta, joiden kasvua on seurattu mittaamalla jatkuvasti. Isotalon tilalla metsää tuhoutuu 3,40 ha. Kööpelimäen tilalla metsää tuhoutuu yhdessä Uusitalon tilan kanssa 5,5 ha, Rauha ja Tellervo Sainion kp:n metsässä linja peittää alleen n. 1,1 ha. Iso-Antin tilan metsää menetetään 330 m:n matkalta n. 1,8 ha linjan ylittäessä myös peltoaukean. Keskiperen tilalta linja leikkaa 1,4 ha. Takametsän tilalla linja poikittain kulkiessaan leikkaa 2,1 ha. Liito-oravat on otettu hyvin huomioon hanketta suunniteltaessa. Liito-orava ei ole uhanalainen eläin. Tämän vahvistavat myös metsäammattilaiset. Maanomistajien ajatuksia ja ehdotuksia tulisi arvostaa yhtä paljon kuin luontoarvoja.

S2:n mielestä paksussa opuksessa ei oteta kantaa siihen, mitä tuleva sähkölinja vaikuttaa ihmisiin. Hän ei hyväksy mökkialueellaan 50 metrin päässä olevan linjan vuoksi kolmatta linjaa Köyliön Tuiskulaan.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman sisältö YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämällä tavalla. Hankkeen arviointiohjelma on varsin selkeä kokonaisuus, johon kuitenkin on tarpeen sisällyttää tarkennuksia arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella.

Arviointiin ei YVA-lain mukaan sisälly maanomistajille mahdollisesti syntyvien haittojen korvausmenettely tai sitä koskevan yksityiskohtaisen tiedon hankkiminen. Näin ollen mielipiteissä esille tuotuja korvausvaatimuksia ei käsitellä tässä menettelyssä.

Hankekuvaus

Hanke, sen tavoitteet ja sijainti on kuvattu selkeästi arviointiohjelmassa. Hankkeen toteuttamisen vaihtoehdot on selvästi esitetty. Hankkeen eri vaiheet aikatauluineen on tuotu esille. Voimajohtohankkeen etenemisen rakentamis- ja suunnitteluvaiheet sekä niiden rinnalla kulkevat luvat on esitetty sivulla 12 ja YVA-menettelyn aikataulu sivulla 141. Hankkeen aikataulu kytkeytyy suoraan Olkiluodon ydinvoimalaitoshankkeeseen; Fingrid tekee päätökset voimajohtojen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta myöhemmin TVO:n OL4-ydinvoimalaitoshankkeen etenemisen mukaisesti.

Hanke on varsin mittava ja edellyttää sekä hankekuvauksen että koko vaikutustarkastelun osalta hyvää kokonaisuuden hallintaa että riittävää yksityiskohtaista tarkastelua.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset on kokonaisuutena selkeästi esitetty. Lausunnoissa esille tuodut kannanotot lupatarpeista tulee tarkistaa ja päivittää arviointiselostukseen. Arviointiselostuksessa tulisi myös osoittaa tai mainita ne kohteet, joita lupantarve koskee.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehtojen muodostamisessa on tukeuduttu suurelta osin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti olemassa oleviin johtoreitteihin. Tarkasteltavat vaihtoehdot sisältävät vaihtoehtoisia reittiosuuksia. Vaihtoehtojen muodostamisessa esiselvityksen perusteella myös karsitut vaihtoehdot ja niiden perusteet on esitetty. Vaihtoehdot tarkastelussa ovat linjausten osalta riittäviä. Vaihtoehtojen käsittelyssä tulee kuitenkin selvittää edelleen voimajohtojen sijoittaminen mahdollisimman suurelta osin samoihin pylväisiin mielipiteissä ja lausunnoissa esitetyt seikat huomioon ottaen sekä tuoda selkeämmin esille tähän liittyvät tekniset ym. esteet ja riskit. Arviointityön aikana esille tulevien seikkojen vuoksi vaihtoehtoihin mahdollisesti liittyvät muutokset tulee esittää selostuksessa.

Hankkeen vaihtoehtotarkasteluun ei sisälly hankkeen toteuttamatta jättämistä, mikä johtuu suurelta osin sähkömarkkinalain kantaverkkoyhtiölle asettamista velvoitteista sekä osin myös itse hankkeesta sen rajautuessa energian tuottamisen ulkopuolelle pelkäämään sähkön siirtämiseen. Ns. nollavaihtoehdon tarkastelematta jättämiselle on esitetty tässä mielessä riittävät perusteet.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Menetelmät

Vaikutusten selvittäminen perustuu olemassa olevaan selvitykseen, tehtäviin erilliselviksiin ja niiden pohjalta tehtävään asiantuntija-arviointiin. Arviointimenetelmät on kuvattu kunkin selvitetävän vaikutuksen yhteydessä. Arviointimenetelmissä hyödynnetään IEMA:n (Institute for Environmental Management and Assessment) ohjeita ympäristövaikutusten arvioinnista (IEMA, 2004). Vaikutusten arviointimenetelmien yhteydessä kuvataan myös vaikutusten merkittävyyden määrittelyä.

Alueen nykytila

Hankkeen vaikutusten arviointia varten huolellisesti tehty alueen nykytilan kuvaus on keskeinen. Tässä laajamittaisessa hankkeessa nykytilan kuvaus muodostaa varsin mittavan osan arviointiohjelmasta. Ohjelmassa on esitetty selkeästi yleiskuvaus alueen nykytilasta. Nykytilan kuvauksessa on hyvin huomioitu keskeisimmät asiat, kuten kaavoitus, luontoarvot, maisema- ja kulttuurikohteet sekä asutus.

Maankäytön osalta kaavoitusta koskevia tietoja tulee tarkistaa ja ajantasaistaa seuraavilta osin:

- Satakunnan maakuntakaava on vahvistettu ja tullut voimaan 30.11.2011, mistä seuraa päivitystarvetta ko. kaavan alueella
- s. 37 otsikko pitäisi olla Turun kaupunkiseudun maakuntakaava
- s. 44 Kodisjoen keskustan osayleiskaava on oikeusvaikutteinen
- s. 54 Huittisten keskustan ja lievealueiden osayleiskaava on hyväksytty 10.10.2011
- s. 57 Turun kaupungin yleiskaavaan liittyvät perusselvitykset, tavoitteet ja kehityskuvat eivät ole tähän mennessä valmistuneet ja edelleen s. 57 Nousiaisten kunnanvaltuusto on 12.12.2011 hyväksynyt Nousiaisten kunnan rakenneyleiskaavan, joka on MRL 45 §:n mukainen oikeusvaikutukseton yleiskaava, jossa kyseinen voimalinja on osoitettu merkinnällä ”kantaverkkoon kuuluva voimajohto”
- s. 58 kuva 41 saattaa olla tarpeeton ja ehkä harhaanjohtava, koska kuvassa tarkoitulla alueella on voimassa Turun yleiskaava kuvan 40 mukaisesti
- s. 66 mainittuun Aurajokilaakson maisema-alueeseen liittyen olisi hyvä liittää lyhyesti alueen kuvausta ko. inventointiraportista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden näkökulmasta
- RKY-2009 ja RKY-1993 inventointien aluerajauksen ja kuvausten käyttö tulisi johdonmukaistaa ja käyttää ensisijaisesti RKY-2009 inventoinnin rajauksia sekä lisäksi maakuntakaavoissa olevia maisema-aluemerkintöjä.

Arvioinnissa käytettäviä tietolähteitä tulee tarkistaa mm. Satakunnan Museon ja Museoviraston lausunnoista ilmenevällä tavalla ja täydentää nykytilan kuvausta niiden sisältämien tietojen osalta.

Sivulla 134 mainitun suon nimi tulee korjata Rehtsuoksi.

Vaikutusalue

Hankkeen vaikutusalueena olemassa oleva johtokuja ja sen ympäristö on helppo hahmottaa. Tarkastelualueen leveys vaihtelee tässä arviointityössä noin 100 metristä (met-säalueet) jopa kolmeen kilometriin (avoimet peltoaukeat ja vesistöjen ylitykset) voimajohtojen molemmin puolin. Maankäyttöä tarkastellaan noin 300 metrin etäisyydellä voimajohtosta. Maisema- ja kulttuurivaikutuksia arvioidaan maisema- ja kulttuurialueiden muodostamina kokonaisuuksina sekä lähi- että kaukomaisemassa. Kaiken kaikkiaan vaikutusten tarkastelualue vaihtelee 100 metristä enimmillään noin viiteen kilometriin. Vaikutusarvioinnin tarkemmat rajaukset on esitetty arvioitavien vaikutusten yhteydessä.

Vaikutusten tarkastelualueita voidaan tässä vaiheessa pitää lähtökohtaisesti riittävänä.

Tarkasteltavat vaikutukset ja lisäselvitysten tarve

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan YVA-laissa edellytetyjä ympäristövaikutuksia. Hankkeen merkittävimmät vaikutukset liittyvät maisemaan ja luontoon sekä ihmisten elinympäristöön ja viihtyvyyteen.

Hankkeessa keskeisimmät ja merkittävät vaikutukset on tuotu hyvin esille ja niiden tarkastelu on esitetty varsin kattavasti.

ELY-keskus korostaa luontoarvojen kartoittamisessa, että selvitetäessä linjausvaihtoehtojen alle jääviä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien, kuten liito-oravan esiintymistä, tulee lajin esiintymisympäristön ohella erityisesti tunnistaa kyseisten lajien luonnonsuojelulain (49 §) suojaamat lisääntymis- ja levähdyspaikat, joiden hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Liito-oravan lisäksi linjauksen alle jäävät kolopuut voivat tarjota pesäpaikan myös lepakoille, joista kaikki Suomessa esiintyvät lajit ovat myös liitteen IV(a) lajeja. Nämä lajit ovat ns. tiukan suojelujärjestelmän lajeja ja ELY-keskus voi myöntää kieltoon poikkeuksen vain niillä perusteilla, jotka ilmenevät luontodirektiivin 16 (1) artiklasta.

Sähkö- ja magneettikenttien sekä koronamelun osalta arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutukset selkeästi ja havainnollisesti. Useamman voimajohdon sijoituessa samaan johtokujan tulee näiden vaikutusten havainnolliseen ja ymmärrettävään esittämiseen kiinnittää huomiota.

Vaikutukset maa- ja metsätalouselinkeinolle sekä yleensä maaseudun elinkeinotoimintaan näyttää melko suppealta suhteessa luonto- ja maisemavaikutuksiin nähden. Voimajohtohanke kohdistuu alueille, joilla on runsaasti maisemallisia ja luontoon sekä kulttuuriin liittyviä kohteita. Maa- ja metsätalouteen kohdistuvia vaikutuksia ei kuitenkaan vähätellä. Vaikka maa- ja metsätalouteen kohdistuvat vaikutukset ovat suurelta osin samankaltaisia eri alueilla (metsä- ja peltopinta-alan menetykset ja sitä seuraavat vaikutukset), tulisi ne kuitenkin tuoda riittävän konkreettisesti esille. Myös pylväiden sijoittamisen merkitys peltojen taloudelliselle käytölle tulee ottaa tarkastelussa huomioon.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta olisi esitettyjen tavoitteiden jaottelun sijaan oleellisempaa poimia hankkeen kannalta keskeiset tavoitteet ”toimivat yhteysverkot ja energiahuolto” sekä niitä koskevat erityistavoitteet.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Keskeiset epävarmuustekijät ja oletukset on arvioinnissa tuotu esille ja niiden merkitys esitetään kunkin arvioitavan vaikutuksen yhteydessä.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Arviointiohjelmassa on tuotu esille haittojen torjunta ja lieventäminen. Arviointiselostuksessa tulee esittää myös haitallisten vaikutusten torjunta mahdollisimman konkreettisesti.

Seuranta

Hankkeen vaikutusten seurannasta on lähinnä todettu, että arviointiselostuksessa esitetään tarpeen vaatiessa seurantaohjelma. Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten hankkeen vaikutuksia seurataan. Arviointiselostuksessa voi seurannan tueksi esittää myös vaikutuksiin liittyvää tutkimustoimintaa, josta hankkeesta vastaava huolehtii tai johon se osallistuu.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen aito huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu tähän mennessä riittävä mahdollisuus ilmaista mieli-

piteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta. Hankkeessa on YVA-ohjausryhmä, jossa on edustettuna keskeiset intressiryhmät. Ohjausryhmään voidaan lisätä edustusta eri intressitahoista, jos siihen on erityistä tarvetta. Hankkeesta tiedottamiseen on myös hankkeesta vastaavan taholta hyvin varustauduttu. Hankkeelle on perustettu verkkosivut, joiden yhteyteen on toteutettu karttapalautejärjestelmä helpottamaan palautteen antamista.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan hyvä ja jäsentynyt, vaikka kysymys on laajasta ja mitavasta hankkeesta. Ohjelman mukaisesti toteutettuna arviointiselostus näyttäisi sisältävän kattavan vaikutusarvioinnin. Arviointiselostuksen laatimisessa on kuitenkin otettava huomioon, että selvitettävät vaikutukset ja asiat esitetään siten, että lausunnoissa ja mielipiteissä esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä jossain muodossa vastaus. Raportin havainnollisuuteen tulee kiinnittää huomiota erityisesti maisemallisen vaikutuksen osalta.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen puuttumisen vuoksi vertailukohteen on nykytila, johon peilataan voimajohdon arvioituja vaikutuksia. Arvioinnin tulokset välittyvät mahdollisimman selkeässä muodossa lukijalle.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma kattaa keskeiset YVA-menettelyssä selvitettävät asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Hankkeessa lisätietoja on saatavissa mm. Varsinais-Suomen, Hämeen sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Arviointityön etenemisessä tulee ottaa huomioon, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä riittävä ja selvitysten kannalta sovelias aika.

Natura-verkoston osoitettujen kohteiden osalta tulee huomioida seuraavaa. Siltä osin, mitä arviointiohjelmassa on esitetty, tulee hankkeen vaikutukset Naturan suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyyppeihin arvioida luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä tavalla. Yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä antama lausunto ei ole luonnonsuojelulain 65 §:n 2 momentin mukainen lausunto, vaan lupavaiheessa tulee pyytää erillinen lausunto Natura-arvioinnista Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja niille mielipiteen esittäjille, jotka ovat antaneet osoitetietonsa.

Yhteysviranomaisen lausunto ja arviointiohjelma on nähtävänä 23.3.2012 alkaen internetissä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kotisivulla www.ely-keskus.fi ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Euran kunnanvirasto, Sorkkistentie 10, Eura

Euran pääkirjasto Satakunnankatu 33, Eura
 Eurajoen kunnanvirasto, Kalliotie 5, Eurajoki
 Eurajoen pääkirjasto Runkotie 3, Eurajoki
 Forssan kaupungintalolla Turuntie 18, Forssa
 Forssan pääkirjastossa, Wahreninkatu 4, Forssa
 Harjavallan kaupungin teknisen viraston neuvonta, Keskustie 5b, Harjavalta
 Harjavallan kaupunginkirjasto, Myllykatu 1, Harjavalta
 Huittisten kaupungintalo, Risto Rytin katu 36, Huittinen
 Huittisten pääkirjasto, Lauttakylänkatu 26, Huittinen
 Humppilan kunnanvirasto, Kisakuja 2, Humppila
 Humppilan kunnankirjasto, Iisakinkuja 3, Humppila
 Jokioisten kunnanvirasto, Keskuskatu 29 A, Jokioinen
 Jokioisten kunnankirjasto, Keskuskatu 27, Jokioinen
 Kokemäen kaupunginvirasto, Tulkkilantie 2, Kokemäki
 Kokemäen pääkirjasto, Haapionkatu 13, Kokemäki
 Köyliön kunnanvirasto, Köyliöntie 9, Köyliö
 Köyliön kunnankirjasto, Karjalantie 10, Köyliö
 Laitilan kaupungintalo, yhteispalvelupiste Avitus, Keskuskatu 30, Laitila
 Laitilan kaupunginkirjasto, Kauppakatu 5, Laitila
 Liedon kunnanvirasto ja kirjasto, Kirkkotie 13, Lieto
 Loimaan kaupunginvirasto, Kauppalankatu 3, Loimaa
 Loimaan pääkirjasto, Kauppalankatu 17, Loimaa
 Mynämäki kunnanvirasto, Keskuskatu 21, Mynämäki
 Mynämäen pääkirjasto, Keskuskatu 13, Mynämäki
 Nakkilan kunnanvirasto, Porintie 11, Nakkila
 Nakkilan kirjasto, Porintie 9, Nakkila
 Nousiaisten kunta, Hallintokuja 2, Nousiainen
 Nousiaisten kirjasto Moisiantie 17, Nousiainen
 Rauman kaupungintalo, yhteispalvelupiste Pyyrmani, Kanalinranta 3, Rauma
 Rauman pääkirjasto, Alfredinkatu 1, Rauma
 Ruskon kunnanvirasto, Vanhatie 5, Rusko
 Ruskon pääkirjasto, Vanhatie 4, Rusko
 Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoitusvirasto, Puolalankatu 5, Turku
 Turun kaupunginkirjasto, Linnankatu 2, Turku
 Ulvilan kaupunginvirasto, Loukkurantie 1, Vanha-Ulvila ja
 Ulvilan kaupunginkirjasto, Koulukuja, Ulvila.

Vastuualueen johtaja Risto Timonen

Ylitarkastaja Seija Savo

- Liitteet**
1. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä
 2. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 17170 €

Jakelu Fingrid Oyj suoritemaksua vastaan

Tiedoksi Sähköisesti tai kirjeellä
 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
 Lausunnonantajat
 Mielenpitemien esittäjät
 Suomen ympäristökeskus
 Ympäristöministeriö

LIITE 1

LUETTELO LAUSUNNON ANTAJISTA JA MIELIPITEEN ESITTÄJISTÄ

LAUSUNNON ANTAJAT

Euran kunnanhallitus
 Eurajoen kunnanhallitus
 Finavia Oyj
 Forssan kaupunginhallitus
 Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä
 Harjavallan kaupunginhallitus
 Huittisten kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta
 Hämeen ELY-keskus
 Hämeen liitto
 Jokioisten kunta
 Kokemäen kaupunginhallitus
 Köyliön kunnanhallitus
 Laitilan kaupunginhallitus
 Liedon kunnanhallitus
 Liedon kunnan ympäristöterveydenhuolto
 Loimaan kaupunginhallitus
 Lounais-Suomen aluehallintovirasto
 Museovirasto
 Mynämäen kunnanhallitus
 Nakkilan kunnanhallitus
 Nousiaisten kunnanhallitus
 Porin seudun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
 Pyhäjärvisuudun ympäristölahtakunta
 Rasion kaupungin terveysvalvontajaosto
 Rauman kaupunginhallitus
 Ruskon kunnanhallitus
 Satakunnan Museo
 Satakuntaliitto
 Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoituslautakunta
 Uudenmaan ELY-keskus
 Varsinais-Suomen liitto
 Varsinais-Suomen maakuntamuseo

MIELIPITEEN ESITTÄJÄT

A – Å
 Kokemäen Vesihuolto Oy
 Ö

A1 – M1
N1 ja 16 muuta henkilöä
Q1 – R1
MTK Häme ry
MTK-Satakunta ja Metsänomistajien liitto
MTK Ulvila
MTK Varsinais-Suomi
S1 – Ö1
A2 – K2
Suomen Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry
L2 – S2

LIITE 2

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksessa (1394/2010) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.